

ความเห็นส่วนตัว

ของ นายอนุรักษ์ มาประดิษฐ์ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๕/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ๑๒/๒๕๖๑

วันที่ ๓๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ประกอบมาตรา ๑๘๗ นำมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องได้หรือไม่ เพียงใด

ประเด็นที่สอง คู่สมรสของผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้บุคคลอื่นถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ ประกอบมาตรา ๑๘๗ นำมาใช้บังคับแก่ผู้ถูกร้องได้หรือไม่ เพียงใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้นำความในมาตรา ๒๖๓ วรรคสาม มาใช้บังคับแก่การดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม” และวรรคสอง บัญญัติว่า “รัฐมนตรีตามวรรคหนึ่งนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แล้ว ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้สำหรับรัฐมนตรีตามมาตรา ๑๖๐ ยกเว้น (๖) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๗๐ ยกเว้น (๓) และ (๔) แต่ในกรณีตาม (๔) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรา ๙๘ (๑๒) (๑๓) (๑๔) และ (๑๕) และยกเว้นมาตรา ๑๗๐ (๕) เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามมาตรา ๑๘๔ (๑)” โดยที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ เป็นบทเฉพาะกาลที่บัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่าคณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่

เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินของฝ่ายบริหารเป็นไปโดยต่อเนื่อง โดยคณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสอง ได้ยกเว้นไม่ให้นำคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม และเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งของรัฐมนตรีบางประการที่กำหนดไว้สำหรับรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญนี้มาใช้บังคับ แต่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคสองไม่ได้ยกเว้นกรณีตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ โดยให้ใช้บังคับแก่คู่สมรสและบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะของรัฐมนตรีด้วย

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ วรรคสอง ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติให้แจ้งประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง ปัญหาที่ต้องพิจารณามีว่า วันที่ได้รับแต่งตั้งตามบทบัญญัติดังกล่าวคือวันใด ซึ่งปัญหาข้อนี้ศาลรัฐธรรมนูญ ได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยที่ ๒๗/๒๕๔๓ และคำวินิจฉัยที่ ๒๐/๒๕๔๔ ที่วางหลักการไว้ว่าการให้รัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับก่อน ยังคงเป็นรัฐมนตรีในคณะรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญนี้ต่อไป จะต้องถือเอาวันที่รัฐธรรมนูญประกาศใช้ เป็นวันเริ่มต้นเข้ารับตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ดังนั้น จึงถือว่าผู้ถูกร้องเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศตามรัฐธรรมนูญนี้ตั้งแต่วันที่รัฐธรรมนูญมีผลใช้บังคับ และหากผู้ถูกร้องประสงค์จะได้รับประโยชน์จากความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติจึงต้องแจ้งต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐ และในกรณีหากรัฐมนตรีไม่ประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการถือหุ้นดังกล่าวย่อมสามารถดำเนินการโอนหุ้นเพื่อให้คงไว้ซึ่งจำนวนหุ้นไม่เกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้เรียบร้อยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเช่นกัน

ประเด็นที่สอง คู่สมรสของผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้บุคคลอื่นถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงฟังยู่ติได้ว่า คู่สมรสผู้ถูกร้องถือหุ้นในบริษัท ปานะวงส์ จำกัด จำนวน ๗,๒๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ๑๕๐๐๑ ถึง ๒๒๒๐๐ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๒ และถือหุ้นในบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด จำนวน ๓,๕๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ๐๘๐๐๑ ถึง ๑๑๕๐๐ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๗ จริง

มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยตามประเด็นที่กำหนดไว้ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้บุคคลอื่น ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่

เห็นว่า หุ้นในบริษัท ปานะวงส์ จำกัด และบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด เป็นหุ้นชนิด ระบุชื่อ ซึ่งการโอนหุ้นชนิดระบุชื่อต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๕ ที่บัญญัติว่า

“อันว่าหุ้นนั้นยอมโอนกันได้ โดยมีต้องได้รับความยินยอมของบริษัท เว้นแต่เมื่อเป็น หุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้น ซึ่งมีข้อบังคับของบริษัทกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอน กับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือนั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่งตราสารอันนั้นต้องแถลงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการโอน ทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น”

สำหรับสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓๕ ที่บัญญัติว่า

“สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเริ่มแต่วันจดทะเบียนบริษัทนั้น ให้รักษาไว้ ณ สำนักงานของบริษัท แห่งที่ได้บอกทะเบียนไว้ สมุดทะเบียนนี้ให้เปิดให้แก่ผู้ถือหุ้นทั้งหลายดูได้ในระหว่างเวลาทำการ โดยไม่เรียกค่าธรรมเนียมอย่างหนึ่งอย่างใด แต่กรรมการจะจำกัดเวลาลงไว้อย่างไรพอสมควรก็ได้ หากไม่น้อยกว่าวันละสองชั่วโมง

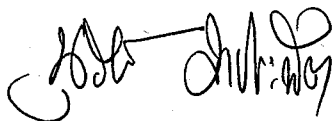
ให้เป็นหน้าที่ของกรรมการที่จะส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ที่ยังคงเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ทั้งหมด ในเวลาที่ประชุม และรายชื่อผู้ที่ขาดจากเป็นผู้ถือหุ้นจำเดิมแต่วันประชุมสามัญครั้งที่แล้วมานั้น ไปยังนายทะเบียนอย่างน้อยปีละครั้ง และมีให้ช้ากว่าวันที่สืบสืบนับแต่การประชุมสามัญ บัญชีรายชื่อนี้ ให้มีรายการบรรดาที่ระบุไว้ในมาตราก่อนนั้นทุกประการ”

ข้อเท็จจริงจากการไต่สวนนายตรีวัฒน์ทั้งบุตร กรรมการผู้จัดการ บริษัท ปานะวงส์ จำกัด รับฟังได้ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือสัญญาโอนหุ้นของบริษัท ปานะวงส์ จำกัด เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ ได้พิจารณาอนุมัติการโอนหุ้นในวันดังกล่าวและมีการจดทะเบียนการโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท ฯ การโอนหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้องในบริษัท ปานะวงส์ จำกัด

จึงมีผลสมบูรณ์และผูกพันบริษัท ฯ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๐ และจากการไต่สวน นายภัฏฐการก์ บุนนาค กรรมการผู้จัดการบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด รับฟังได้ว่า คู่สมรสของผู้ถูกร้องได้ทำหนังสือสัญญาโอนหุ้นของบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ และที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐ ได้พิจารณาอนุมัติการโอนหุ้นในวันดังกล่าวและมีการจดทะเบียนโอนลงในทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว ซึ่งเป็นไปตามข้อบังคับของบริษัท ฯ การโอนหุ้นในบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด จึงมีผลสมบูรณ์และผูกพันบริษัท ฯ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๖๐

เมื่อการโอนหุ้นของคู่สมรสของผู้ถูกร้อง เป็นการโอนหุ้นให้แก่บุคคลอื่นโดยเด็ดขาดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และคู่สมรสของผู้ถูกร้องถือหุ้นในบริษัท ปานะวงส์ จำกัด จำนวน ๒,๔๐๐ หุ้น คิดเป็นร้อยละ ๔ ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ และถือหุ้นในบริษัท ปานะวงส์ รีแอลที จำกัด จำนวน ๘๐๐ หุ้น คิดเป็นร้อยละ ๔ ของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ ซึ่งเป็นการคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไปไม่เกินกว่าจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่ง จึงเป็นกรณีที่คู่สมรสของผู้ถูกร้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๗ วรรคหนึ่ง โอนหุ้นให้แก่บุคคลอื่นถูกต้องตามกฎหมายแล้ว

อาศัยเหตุดังที่ได้วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น จึงมีความเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของนายดอน ปรมดีตวินัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๗

(นายอนุรักษ์ มาประณีต)

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ